

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozní ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Ekonomické a sociální dopady neplacení výfivného

Michaela Melicharová

© 2012 ZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Melicharová Michaela

Provoz a ekonomika

Název práce

Ekonomické a sociální dopady neplacení výživného

Anglický název

Economic and social impact of not paying child maintenance

Cíle práce

Cílem práce je zjistit dopady na státní rozpočet a životní úroveň dětí, žijících jen s jedním z rodičů, při neplnění výživovací povinnosti.

Metodika

- soustředění potřebné literatury, konzultace s vedoucím práce
- prostudování teoretické části práce a její zhodnocení
- získání a prostudování konkrétních materiálů
- statistické vyhodnocení získaných dat
- sumarizace výsledků a jejich vyhodnocení

Harmonogram zpracování

- 1.Sběr dat, vyhotovení zadání práce – do 30.06.2011
- 2.Vypracování teoretické části – do 31.01.2012
- 3.Vypracování praktické části – do 28.02.2012
- 4.Odevzdání práce do 31.03.2012

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

vyživovací povinnost, odpovědnost, zaměstnanost, rodič, dítě, práva dítěte

Doporučené zdroje informací

JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. Praha : Leges, 2009. 1216 s. ISBN 978-80-87212-22-6

MADAR, Zdeněk a kol. Slovník českého práva. Praha : Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 1995. 1390 s. ISBN 80-85647-62-1

NOVÁ, Hana; TĚŽKÁ, Olga. Vyživovací povinnost : Praktická příručka s judikaturou a vzory. Praha : Linde, 1995. 226 s. ISBN 80-85647-84-2

PLECITÝ, Vladimír; SALAČ, Josef. Základy rodinného práva. Praha : Eurounion, 2001. 364 s. ISBN 80-7317-002-7

Vedoucí práce

Uhlík Milan, JUDr., CSc.

Termín odevzdání

březen 2012

JUDr. Jana Borská
Vedoucí katedry
prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.
Děkan fakulty

V Praze dne 12.3.2012

estné prohlá-ení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Ekonomické a sociální dopady neplacení vlivného" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.3.2012

Pod kování

Ráda bych touto cestou pod kovala JUDr. Milanu Uhlíkovi CSc. za vedení mé bakalářské práce.

Ekonomické a sociální dopady neplacení výživného

Economic and social impact of not paying child maintenance

Souhrn

Práce pojednává o problematice spojené s neplacením výživného ve vztahu rodič - dítě. Tato oblast je velice citlivým tématem, jelikož jde o nezaopatřené dítě, a tíživá finanční situace, způsobená neplacením výživného, mnohdy způsobí i jiné omezení jejich potřeb. V teoretické části práce je vymezena právní úprava, která se touto oblastí zabývá. Dále je v této části vysvětlen pojem výživné, jeho stanovení a jsou popsány situace, jak k povinnosti platit výživné vůbec dochází - poprvé určením otcovství narozeného dítěte a poté samotným rozvodem partnerů, který není možno uskutečnit bez stanovení vyživovací povinnosti. Pokud tato povinnost není dodržována, je třeba se obrátit na příslušné orgány a povinný je danými prostředky nucen svoji povinnost plnit. V práci jsou uvedeny způsobem vymáhání výživného a jednotlivé druhy trestů dle posloupnosti.

Praktická část podrobněji popisuje tyto tresty, včetně uvedení konkrétních případů. Je zde poukázáno jaký dopad má uložení jednotlivých trestů na společnost i samotnou rodinu. Nejprve jde o trest odnětí svobody, je krajním řešením, které je z ekonomického hlediska nevýhodné. S uložení trestu odnětí svobody vznikají náklady spojené s výkonem povinného a mnohdy, pokud dotyčný nepracuje, výživné dále nehradí a dochází tedy k nárůstu dluhu na výživném. Pro rodinu i pro společnost je nejvýhodnějším trestem trest alternativní. Na konkrétních příkladech je poukázáno na to, jaké problémy neplacení výživného může způsobit a jak se toto řeší.

Klíčová slova:

vyživovací povinnost, odpovědnost, zaměstnanost, rodič, dítě, práva dítěte, výživné

Summary

This work deals with the problem of non-payment of child maintenance in the relationship between a parent and a child. It is a really sensitive issue, because it deals with children without means and a difficult financial situation, caused by non-payment of child maintenance, often causes limitation in satisfaction of their needs. The theoretical part includes legal regulations of this field. It also explains the term maintenance, how it is adjudged and when the duty of maintenance payment arises. From the paternity suit to the divorce which cannot be realized without alimony order. If the alimony is not paid it is necessary to appeal to appropriate institutions and the payer is forced to fulfil his or her duty. The work mentions the forms of enforcement of the child maintenance and different types of punishment according to succession.

The practical part of the work describes these penalties in more detail including particular cases. It is shown how the imposed punishments influence society including family itself. The most severe punishment, the imprisonment, is the extreme case which is economically unfavourable. Costs connected with imprisonment of the liable person arise and if he or she does not work, the debt grows. For both family and society an alternative punishment is more favourable. It is shown on particular cases which problems can be caused by non-payment of child maintenance and the ways to deal with the problems.

Keywords:

alimentation, responsibility, employment, parent, child, child s rights, child maintenance

Obsah:

1	Úvod	10
2	Cíl práce a metodika	11
3	P ehled platné právní úpravy	12
3.1	Právní úprava.....	12
3.2	Výlivné	14
3.2.1	Druhy výlivného	15
3.2.2	Společenská funkce výlivného	16
3.2.3	Rozsah výlivného.....	16
3.3	Ur ení otcovství.....	17
3.4	Rozvod	18
3.5	Sankce z neplnění vyživovací povinnosti	19
3.5.1	Exekuce.....	19
3.5.2	Druhy trest	20
4	Analýza zkoumané problematiky.....	23
4.1	Vyživovací povinnost, zhodnocení stavu	23
4.2	Možnosti právního vymáhání výlivného.....	25
4.2.1	Rovina soukrom právní odpovědnosti	26
4.2.2	Rovina trestní právní odpovědnosti	26
4.2.3	Vymáhání výlivného z pohledu právníka.....	27
4.2.4	Proba ní a media ní slufba, její možnosti a oprávn ní.....	28
4.3	Výkon alternativních trest	31
4.4	Výkon nepodmín ěného trestu odn tí svobody	32
4.4.1	Zam stnávání odsouzených	34
4.4.2	Formy pracovního za azení.....	35
4.4.3	Odm ůvání odsouzených	36
4.4.4	Výkon trestu odn tí svobody z pohledu zaji-t ní úhrady výlivného nezaopat ěných d tí	36
4.4.5	Pohledávky za v zn ěnými osobami.....	39
4.5	Kazuistika.....	39
4.5.1	Kazuistika 1.....	39
4.5.2	Kazuistika 2.....	40
4.5.3	Kazuistika 3.....	40
4.5.3.1	Paní Helena a její rodina	41
4.5.3.2	Sociální a ekonomické dopady situace p. Heleny	41
4.5.3.3	Rozpo et rodiny p. Heleny.....	46
4.5.3.4	Sledování Heleny a její rodiny po dobu 3 m síc	48
5	Shrnutí výsledk ů zkoumání.....	52
6	Záv r	53
7	Seznam použitých zdroj ů	55
8	P ílohy	59

1 Úvod

Téma této bakalářské práce se týká nelehké situace v neúplných rodinách, které jsou v mnohých případech odkázány pouze na sociální dávky. Probíhá období celosvětové ekonomické krize. Lidé zvyklí pohodlně žít z toho, co si vydělají, musí často ustoupit ze svých standardů. Do finančních problémů se dostávají i rodiny, kde jsou oba rodiče zaměstnaní, nebo mzdy nerostou, ale veřejná existence se nekontrolovatelně zdražuje. Obrazem doby je i skutečnost, že rodiny s největším poctivostí jsou ze sociálně nejpotřebnějších skupin. Skupiny válečně ohrožených nezaměstnaností a kriminalitou, kde se ve většině případů pohybují lidé s nízkým prahem vnímavosti společensky uznávaných pravidel a bez vyvinutého smyslu pro odpovědnost.

Tato práce je z pověrné části zaměřena na důsledky neplacení výživného na rodinu a společnost. Jak se chová matka, které mnohdy samy vychovávají několik dětí? Je stát schopen efektivně donutit neplátců výživného, aby se ke své povinnosti vrátili? Kolik zaplatí společnost za narovnání tohoto stavu? Tato práce bezpochyby nabírá na aktuálnosti v době, kdy se po rozvedených manželstvích dostáváme na jedno z předních míst ve světě.

Většina vzdělaných a slušných lidí chápe odpověď na vlivu těch, s kterými profiliuritou etapu života, jako samozřejmou a plní si ji naprosto dobrovolně. Existuje však velmi značný počet těch, kteří se vlastní vinou, ale i bez svého přičinění, vlivem nejrozličnějších okolností (ztráta zaměstnání, dlouhotrvající nemoc, nástup do výkonu trestu odnětí svobody, atd.) dostávají do situace, kdy nejsou schopni nebo jednoduše nechtějí tuto povinnost naplnit.

Dalším novodobým fenoménem, který dostává i zpoátku dobře fungující rodiny do existenčních problémů, je alkoholismus, užívání drog a gamblerství jednoho, v horším případě obou partnerů. Dopad na finanční situaci takto postižených jednotlivců, z toho plynoucí zadlužení a tím i zákonitě výkyvy v plnění vyživovací povinnosti vůči dětem, se pak dostává téměř okamžitě.

2 Cíl práce a metodika

Cíl práce

Cílem práce je zjistit dopady na státní rozpočet a životní úroveň dětí, žijících jen s jedním z rodičů, při neplnění vyživovací povinnosti.

Metodika

Na základě opakovaných konzultací s vedoucím práce byla shromážděna odborná literatura nezbytná ke zpracování teoretické části a k získání odborných znalostí při jejím zhodnocení. Při zpracovávání teoretické části práce bylo součástí postupováno k získávání údajů pro vypracování části praktické. Dále bylo postupováno ke konzultacím se zaměstnanci vybraných profesí, kteří se sledovanou problematikou přímo zabývají – pracovníci Probátní a mediační služby, sociální pracovníci Všeobecné služby R, sociální kurátor Úřadu správy sociálního zabezpečení, který pracuje na pobočce v Příbrami. Dále na základě právní konzultace v advokátní kanceláři, která se výhradně zabývá řešením manželských sporů a určením vlivného, byly získány a prostudovány již konkrétní materiály, včetně rozsudků, v práci následně použité. K náhledu do problematiky rovněž přispěla návštěva na projednání u Okresního soudu v Příbrami, kde se rozhodovalo o úpravě poměrů nezletilým dětem. Práce byla zpracována z pověrné části na základě statistického vyhodnocení získaných dat. Před samotnou sumarizací výsledků a jejich vyhodnocením bylo postupováno ke sledování konkrétního případu (objektu) v rámci probíhajícího soudního řízení, kdy byla použita metoda tzv. řízeného rozhovoru, viz příloha 1.

3 Přehled platné právní úpravy

3.1 Právní úprava

Základními zdroji právní úpravy rodinného práva jsou Listina základních práv a svobod (úst. zák. č. 23/1991 Sb., převzato do ústavního pořádku České republiky usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb.) a Úmluva o právech dítěte z roku 1989 (součást českého právního řádu). Tato Úmluva vstoupila v účinnost 6. 2. 1991 a byla publikována pod č. 104/1991 Sb.

Dalším důležitým dokumentem je zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, který vstoupil v účinnost 1. 4. 1964. Ve svém praktickém dopadu se tato právní úprava týká každého občana od jeho narození do dosažení zletilosti a poté v téměř celé populaci. Tento zákon o rodině prošel změnami a to přijetím tzv. velké novely, provedené zákonem č. 91/1998 Sb. Mezi důležitými změnami bylo také zlepšení postavení nezletilých dětí, kterých se úprava výživného týká především.

„Rodinné právo patří k odvětvím tvího práva soukromé, jehož základ je tvořen občanským právem. Vztah zákona o rodině č. 94/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů a občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., je výslovně upraven ustanovením § 104 zákona o rodině, podle něhož lze použít ustanovení občanského zákoníku jen tehdy, jestliže zákon o rodině nestanoví nic jiného.“

(vyzivne.cz, 2011)

V neposlední řadě má zanedbání povinné výživy oporu v trestním zákoníku.

Výčet právních předpisů :

- 23/1991 Sb. Ústavní zákon ze dne 9. ledna 1991, kterým se uznává LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky
- 2/1993 Sb. Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH

PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky

- 104/1991 Sb. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí, Úmluva o právech dítěte
- 132/1976 Sb. Vyhlášení ministra zahraničních věcí o Úmluvě o uznávání a výkonu rozhodnutí o vyživovací povinnosti
- 47/2001 Sb. m. s. Sdělení ministra zahraničních věcí o přistoupení České republiky k Evropské úmluvě o právním postavení dětí narozených mimo manželství
- 54/2001 Sb. m. s. Sdělení ministra zahraničních věcí o přijetí Evropské úmluvy o výkonu práv dítěte
- 141/2001 Sb. m. s. Sdělení ministra zahraničních věcí o přijetí Úmluvy o pravomoci orgánů, poučitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dítěte
- 91/2005 Sb. m. s. Sdělení ministra zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o styku s dětmi
- 97/1963 Sb. Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním
- 169/1999 Sb. Zákon ze dne 30. června 1999 o výkonu trestu odnětí svobody a o změnách některých souvisejících zákonů
- 94/1963 Sb. Zákon ze dne 4. prosince 1963 o rodině
- 111/2006 Sb. Zákon ze dne 14. března 2006 o pomoci v hmotné nouzi
- 257/2000 Sb. Zákon ze dne 14. července 2000 o Probační a mediační službě
- 359/1999 Sb. Zákon ze dne 9. prosince o sociálně-právní ochraně dítěte
- 117/1995 Sb. Zákon ze dne 26. května 1995 o státní sociální pomoci
- 40/2009 Sb. Zákon ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník
- 141/1961 Sb. Zákon ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním (trestní řád)
- 40/1964 Sb. Obanský zákoník ze dne 26. února 1964
- 110/2006 Sb. Zákon ze dne 14. března 2006 o životním a existenčním minimu

- 117/1995 Sb. Zákon ze dne 26. května 1995 o státní sociální podpoře
- 120/2001 Sb. Zákon ze dne 28. února 2001 o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změnách dalších zákonů
- 108/2006 Sb. Zákon ze dne 14. března 2006 o sociálních službách
- 345/1999 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ze dne 21. prosince 1999, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody
- 14/1974 Sb. Vyhláška ministra zahraničních věcí ze dne 10. prosince 1974 o Úmluvě o uznání a vykonatelnosti rozhodnutí o vyživovací povinnosti k dětem
- 33/1959 Sb. Vyhláška ministra zahraničních věcí ze dne 5. května 1959 o Úmluvě o vymáhání výživného v cizině
- 10/2000 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ze dne 20. ledna 2000 o srážkách z odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměn těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradách dalších nákladů
- 365/1999 Sb. Nařízení vlády ze dne 22. prosince 1999 o výši a podmínkách odměňování odsouzených osob za výkon do zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody

3.2 Výživné

Šlo by o pojem výživné není v zákoně výslovně definován. Z jeho úpravy obsažené v zákonu o rodině je však zřejmé, že se jím rozumí zabezpečování a úhrada osobních potřeb mezi osobami, které k sobě mají pěstunský nebo jiný rodinný vztah. Pojmovými znaky výživného je tedy jednak to, že jde o majetkovou hodnotu, která má vyhraněnou úroveň (úhrada osobních potřeb) a dále, že jeho základem a vlastním důvodem existence je určitý osobní a rodinný vztah mezi oprávněným a povinným.

(Třísková, 1995, str. 6)

Termín výživné nelze chápat jen jako náklady vynaložené na stravu, ale je třeba jej chápat v širším slova smyslu. Tento pojem zahrnuje výdaje spojené s bydlením, ošacením, hygienickými potřebami, vzdáváním, zájmy atd. Pro pojem výživné lze užívat tato synonyma – alimenty, vyživovací povinnost, alimentární povinnost. Povinnost vyživovat, ale i nárok na výživné, vychází ze zákona.

(Plecitý, 2001)

Výživné je třeba plnit v pravidelných splátkách měsíčně dopředu. Vyživovací povinnost k dítěti mají oba rodiče a to podle svých možností a schopností. Přitom se přihlíží k tomu, který z rodičů v jaké míře osobně o dítě pečuje. Zákon vychází z toho, že výživní úroveň dítěte a rodiče má být stejná, jde o nejbližší příbuzenský vztah. Vyživovací povinnost trvá zpravidla do 26 let věku dítěte.

(Madar, 1995)

3.2.1 Druhy výživného

Zákon o rodině rozlišuje tyto druhy výživného:

- a) vyživovací povinnost vůči dítěti (§ 85 a 86)
- b) vyživovací povinnost dítěti vůči rodičům (§ 87)
- c) vyživovací povinnost mezi ostatními příbuznými (§ 88 a 90)
- d) vyživovací povinnost mezi manžely (§ 91)
- e) příspěvek na výživu rozvedeného manžela (§ 92)
- f) příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů neprovdané matce (§ 95)

(Holub, 1998)

Tato práce se bude zabývat především vyživovací povinností rodičů k dítěti, jelikož tato povinnost je nadřazena ostatním vyživovacím povinnostem. Součástí je jednoznačně nejrozšířenější soudy vymáhanou rodičovskou povinností.

3.2.2 Společenská funkce výživného

Nezletilé děti mají mnoho osobních potřeb, na jejichž uspokojení se podílí jak samotná rodina, tak i stát. Ovšem funkce rodiny a státu se výrazně liší. Stát napomáhá rodině a mládeži například pomocí velmi rozsáhlé oblasti sociálních služeb, na kterých se podílí v podstatě každý občan ze svých daní. Rodina má za úkol o děti pečovat, vychovávat je a uspokojovat jejich kulturní a hmotné potřeby. Péče rodiny i péče společnosti mají svoji specifickou a nenahraditelnou funkci.

Úprava vyživovací povinnosti není podmíněna jen společenskoeconomickou funkcí výživného, ale také mravními názory společnosti. Je to způsobeno tím, že jde o vztahy mezi lidmi, kteří si nejsou cizí, a také jde o oblast rodinného práva, která byla vždy regulována etickými normami. Zákon usiluje o zajištění plnění výživného řádně, pravidelně a v rozsahu, který odpovídá dané rodině i v případě jejího rozpadu.

Do rodinného práva se promítají i jiné obecné zásady. Pro úpravu výživného je to například rovné postavení osob povinných a oprávněných bez jakýchkoli výhod daných určitým postavením nebo stavem. Dodržování těchto norem zajišťuje státní moc a to pomocí různých prostředků. Mezi tyto prostředky patří stanovení výživného soudem, možnost jeho vymáhání a další právní sankce, včetně možnosti trestního postihu.

(Nová, 1995)

3.2.3 Rozsah výživného

Výše výživného je v zákoně definována pouze obecně proto, aby bylo možné rozsah vyživovací povinnosti přizpůsobit konkrétním případům. Kritériem pro stanovení jeho výše jsou potřeby oprávněného. Rozsah výživného by měl pokrýt náklady nejen na stravu, ale všechny náklady na osobní potřeby oprávněného. Tyto potřeby musí být odvodněné, reálné a takové, které oprávněný skutečně potřebuje.

Druhým kritériem jsou schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinného. Toto kritérium významně ovlivňují subjektivní i objektivní faktory. Jedná se například o vzdělání, zdravotní stav a vlastnosti oprávněného. Soud zvažuje to, zda se povinný nevzdal bez závažného důvodu výhodnějšího zaměstnání i zda nepodstupuje rozsáhlá majetková rizika. Přihlíží i na to, zda oprávněný musí plnit další vyživovací povinnost k jiným dětem

nebo blízkým osobám. Podíl povinného na přímé péči o oprávněného je dalším významným stanoviskem stanovení rozsahu vlivného.

Rozsah vlivného se může v průběhu vlivovací povinnosti měnit na základě aktuální situace (vyřízení dítěte, změna zaměstnání atd.).

(Plecitý, 2001)

3.3 Určení otcovství

Rovněž tato oblast úpravy právních vztahů vychází ze zákona o rodině. Pro pozdější stanovení vlivného je označení otce zásadním rozhodnutím a nelze jej v této práci opomenout. Jinak je ustanovení rodičovství je prvním krokem před určením plátce vlivného.

Nebere-li se do úvahy krajní možnost jako je například zneuznání dítěte, je ze zákona za matku považována žena, která dítě porodí.

Při určení otcovství však může nastat více alternativ:

- 1) Pokud se dítě narodí svobodné matce a otec se k otcovství hlásí, provede se souhlasné prohlášení rodičů před matřím úřadem nebo soudem.
- 2) Dítě se narodí svobodné matce a zatím žádné prohlášení, že je otec neznámý. Pokud by se v tomto případě otec k otcovství hlásil, lze se jej domoci žalobou o určení otcovství.
- 3) Pokud se dítě narodí svobodné matce a otec se k otcovství nehlásí, lze se jej rovněž domoci žalobou o určení otcovství.
- 4) Narodí-li se dítě v době od uzavření manželství do uplynutí téhož dne po zániku manželství nebo po jeho prohlášení za neplatné, považuje se za otce manžel matky.
- 5) Narodí-li se dítě ženě znovu provdané, považuje se za otce manžel pozdější, i když se dítě narodilo před uplynutím téhož dne potom, kdy její dřívější manželství zaniklo nebo bylo prohlášeno za neplatné.
- 6) Narodí-li se dítě do 300 dnů po rozvodu manželství a jiný muž o sobě tvrdí, že je otcem dítěte, lze otcovství manžela považovat za vyloučené též na základě souhlasného prohlášení matky, manžela a tohoto muže.

- 7) Je-li dítě po ato um lým oplodn ním ženy z asistované reprodukce, považuje se za otce muž, který dal k um lému oplodn ní ženy souhlas, pokud by se neprokázalo, že žena ot hotn la jinak.

Muž, který je označen za otce a své otcovství popírá, může podat žalobu na pop ení otcovství. Podle stávající právní úpravy jí však musí podat do -esti m síc od narození dítěte. Pokud tento termín nedodrží, nem že se jí domoci svých práv a je považován za otce dítěte.

V sou asné době prochází schvalovacím procesem návrh novely Zákona o rodin , který lh tu pro podání žaloby na pop ení otcovství prodlužuje na tři roky v ku dítěte. Za átkem února 2012 schválila návrh novely sn movna a dne 5. 3. 2012 byl tento návrh podepsán Václavem Klausem, prezidentem R.

Z vý-e uvedeného vyplývá, že ur ení otcovství nemusí být vždy úpln automatickou a jednoduchou záležitostí. Ve sporných p ípadech je ur ení otcovství dlouhodob jí záležitostí, ke slovu p ichází genetické testy a dal-í metody.

(§ 50a - § 62a, zákon . 94/1963)

3.4 Rozvod

Rozvod bývá jedním z nejvíce stresujících okamžik v život . Jeho d sledky se dotýkají sociálního, ale i ekonomického života. Vzhledem k vysokému po tu rozvedených manželství v R, je mnoho rodin, které musí e-ít problém spojený se stanovením a pln ním vyživovací povinnosti.

Rozvod manželství je jediný způsob, jímž může být výrokem soudu za života manžel jejich manželství zru-eno. Společná od vodnost rozvodu je dána tím, že vztahy mezi manžely jsou tak vážn rozvráceny, že manželství už nem že plnit sv j společný ú el. Rozhodnutí o úprav práv a povinností rodi k dítěti může být nahrazeno jejich dohodou, která však ke své platnosti potřebuje schválení soudu. Manželství zaniká dnem nabytí právní moci rozsudku o rozvodu.

(Madar, 1995)

Tabulka . 1 ó Po et rozvedených manfelství s d tmi

Rok	2007	2008	2009	2010
Po et s atk	57 157	52 457	47 862	46 746
Po et rozvod	31 129	31 300	29 133	30 783
Rozvody s nezletilými d tmi	18 408	18 196	16 851	17 640
v tom s 1 dít em	10 345	10 358	9 533	9 853
s 2 d tmi	7 189	6 989	6 538	6 903
s 3 a více d tmi	874	849	780	884

P ehled za rok 2011 p ed dokon ením práce eský statistický ú ad nevydal. Z dostupných materiál lze dovodit, že rozvod dále p ibývá a reáln hrozí, že se staneme první zemí, kde po et rozvedených manfelství p ekoná po et uzav ených s atk .

(Dle SÚ)

3.5 Sankce z nepln ní vyfivovací povinnosti

Zásada stup ování p ísnosti trest je uplat ována i p i vymáhání výfivného. Je ze spole enskoekonomických d vod fládoucí, aby sankce v podob nejp ísn j-ího trestu, tedy trestu odn tí svobody, p icházela jako krajní opat ení. Není v zájmu fládné spole nosti starat se o plná v zení dluhík . I proto se problematice výfivného, by okrajov , v nuje celá ada institucí a ú edník , exekutory z toho nevyjímaje.

3.5.1 Exekuce

Soud rozhoduje o vý-i výfivného a po átku pln ní vyfivovací povinnosti k nezletilému dít ti. V p ípad , že tato povinnost není pln na, dochází k vymáhání výfivného a to nejen v p ípad , že povinný rodi nehradí výfivné v bec, ale i v p ípad , že výfivné nehradí v plné vý-i, nebo jej hradí opakovan opofíd n . Dluhné nebo pozd hrazené výfivné je možné vymáhat prost ednictvím soudu nebo soudního exekutora.

Oprávně může podat návrh na výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu a musí uvést způsob, jakým má být výkon rozhodnutí proveden. Oprávně může navrhnout výkon rozhodnutí dlužného výživného srážkami ze mzdy, příkazáním pohledávky, příkazem k výplatě útu u peněžního ústavu, prodejem movitých věcí a nemovitostí, prodejem podniku a zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem. V případě vymáhání výživného prostřednictvím exekutora nemusí oprávně navrhnout způsob exekuce, nebo exekutor sám zvolí nejvhodnější způsob vymožení pohledávky.

(Rodina a právo, 2009)

3.5.2 Druhy trest

Krom samotného vymáhání výživného občanskoprávní cestou může oprávně nebo jeho zákonný zástupce podat trestní oznámení pro podezření ze spáchání přečinu zanedbání povinné výživy.

Přečin zanedbání povinné výživy byl do 1. 1. 2010, kdy nabyl účinnost zákon č. 40/2009 Sb., trestným činem dle § 213 tr. zák. o zákona č. 140/1961. Od 1. 1. 2010 se jedná o přečin dle § 196, který spadá do hlavy IV - Trestné činy proti rodině a dle zákona č. 40/2009 Sb. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo:

1. neplní, byť i z nedbalosti, svou zákonnou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného po dobu delší než tři měsíce, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.
(kdo neplní, byť i z nedbalosti svou zákonnou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok - dle § 213 odst. 1 tr. zák.).
2. se úmyslně vyhýbá plnění své zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného po dobu delší než tři měsíce, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.
(kdo se úmyslně vyhýbá plnění své zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta o dle § 213 odst. 2 tr. zák.).

3. odně tím svobody na jeden rok ař p t let bude pachatel potrestán,
 - vydá-li inem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 oprávn nou osobu nebezpe í nouze (odně tím svobody na –est m síc afl t i léta bude pachatel potrestán, vydá-li inem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 oprávn nou osobu nebezpe í nouze - dle § 213 odst. 3 tr. zák.).

Oproti zákonné úprav platné p ed nabytím ú innosti (zákon . 40/2009 Sb.) se trestní sazba zvý-ila v 1. odstavci dokonce dvojnásobn a zároveň se zkrátila doba neposkytování výřivvy, nutná k úsudku, ře se povinný řivitel dopustil trestného inu. Nov jde o ty i m síce, d íve podle soudní praxe –lo o soustavné neřln ní povinnosti, trvající zpravidla –est m síc . Z vý-e uvedeného je patrné, ře se zp ísnily základy trestního postihu neřlati .

(Právo a rodina, 2009)

Trestní zákoník v § 52 p ípou-tí tresty, které je mořné ud lit za neřln ní vyřivovací povinnosti. V extrémním p ípad m ře odsouzený strávit ve v zení ař 5 rok . P i neřln ní vyřivovací povinnosti se řeví vhodn j-ími, p ed trestem odně tí svobody, uloření alternativních trest , které za p ísného dořledu ú edník umořl ují pachateli pracovat, splácet dluřnou ástku a zároveň řlnit pravidelnou finan ní povinnost v í vyřivovaným osobám.

Pro doposud kriminalitou zásadn neinfikované pachatele zná trestní zákoník je-t jedno východisko. Jedná se o institut podmín něho upu-t ní od potrestání s dořledem - § 48 trestního zákoníku. Zde je základním p edpokladem absolutní spolupráce pachatele s ú edníkem Proba ní a media ní slufby, který jej po celou dobu stanoveného dořledu sleduje a kontroluje jeho chování. Proba ní ú edník pachatele odborn vede a pomáhá mu s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný řivot. V na-em p ípad řádn pracoval a řlnil vyřivovací povinnost (§ 49).

(Jelínek, 2009)

Za spáchané trestné činy může soud uložit tresty:

- a) odnětí svobody,
- b) domácí vězení,
- c) obecně prospěšné práce,
- d) propadnutí majetku,
- e) peněžitý trest,
- f) propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- g) zákaz činnosti,
- h) zákaz pobytu,
- i) zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- j) ztrátu občanských titulů nebo vyznamenání,
- k) ztrátu vojenské hodnosti,
- l) vyhoštění.

Trestem odnětí svobody se rozumí, nestanoví-li trestní zákon jinak:

- a) nepodmíněný trest odnětí svobody,
- b) podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody,
- c) podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem.

(Dle § 52 zák. č. 40/2009)

Trest obecně prospěšných prací může být trestním příkazem uložen pouze po předchozím vyřádnání zprávy probačního úředníka.

4 Analýza zkoumané problematiky

Informace v kapitole 4.1 a 4.3 byly získány na základě konzultací s právníkem, Probační a mediační pracovníci, Všechnou službou R a sociálním kurátorem. Součástí práce může být též statistický pohled, který v regionu, ale žádný z oslovených úad touto evidencí nedisponuje.

4.1 Vyživovací povinnost, zhodnocení stavu

Vyživovací povinnost u nezletilému dítěti vzniká oběma rodiči na základě jeho narození. Pokud se dítě narodí v manželství, není třeba výživné nějakým způsobem upravovat. Zákon předpokládá, že se na výchovu a vliv dítěte podílí oba rodiče.

Pokud rodiče nejsou manželé, ale po narození dítěte žijí ve společné domácnosti, je předpoklad ohledně vlivy a výchovy dítěte obdobný jako v manželství. Pokud rodiče ve společné domácnosti nežijí a výchovu dítěte zajišťuje pouze jeden z nich, lze předpoklad na výchovu a vliv dítěte stanovit například dohodou obou rodičů. V každém případě je vhodné dohodu a stanovená pravidla upravit písemnou formou.

Mohou však nastat případy, kdy je třeba vyživovací povinnost stanovit. Její výše je stanovena pravomocným rozsudkem, kterému zpravidla předchází žaloba. Pro její podání může existovat více důvodů, například:

Případ 1 - u dítěte narození dítěte se vedou spory o určení otcovství. Rozsudek ohledně vyživovací povinnosti může být vyneseno již v souvislosti se soudním určením otcovství.

Případ 2 - rodiče nejsou manželé a nežijí ve společné domácnosti, na předpokladu na vlivu se dohodli. Povinný předpoklad plnit své povinnosti stanovené dohodou. Poškozený podá žalobu na porušení vyživovací povinnosti.

Případ 3 - rodiče nejsou manželé, ale žijí ve společné domácnosti. Jeden z nich předpoklad předpoklad na domácnost a vlivu dítěte. Druhý z rodičů podá žalobu na porušení vyživovací povinnosti.

Případ 4 - rodiče jsou manželé, ale jeden z nich předpoklad předpoklad na domácnost a vlivu dítěte. Druhý z rodičů podá žalobu na porušení vyživovací povinnosti.

Případ 5 o rozvod manželství. Rozvod probíhá obvykle ve dvou řízeních. První řízení rozhoduje o svěření dítěte do péče a stanovuje i výši výživného. Kobma v něm se dá dospět bu na základě navržené dohody mezi manžely, nebo spornou cestou, kdy je řízení delší a rozhoduje se na základě dle kazního řízení (výše pro újmou rodičů apod.). Pokud nenabyde právní moci rozsudek ve věci práv dítěte, nelze zahájit řízení o rozvodu manželství. Do nabytí právní moci rozsudku o rozvedení manželství je péče o nezletilé dítě stále v cí obou rodičů.

Při stanovení vyživovací povinnosti vůči dítěti soud přihlíží zejména k příjmům povinného, nikoliv k jeho výdajům (hypotéka apod.). Pravidlem je, že by se měla zachovat přibližně taková životní úroveň dítěte, jaká je životní úroveň povinného. K tomu soud ovšem přihlíží, je případná delší vyživovací povinnost povinného.

Výše stanoveného výživného však v praxi nebývá konstantou po celou dobu trvání vyživovací povinnosti. Jeho výše se může změnit na základě rozhodnutí soudu z podnětu oprávněného (což je dítě v zastoupení rodiče, který jej má v péči) podaného soudu (například z důvodu zvýšení výku dítěte a tím zvýšené finanční nároky na zabezpečení jeho potřeb - kroužky, školné, atd.). Podnět k soudu může přijít naopak i ze strany povinného, zpravidla jde o žádost o snížení vyživovací povinnosti. Důvodem může být ztráta lukrativního zaměstnání, dlouhodobá nemoc a podobně.

Výše výživného je tedy delší věcí, kterou je třeba stanovit. Soudy dlouho volaly po ustanovení zákona, které by bylo určitým vodítkem v této věci. Nakonec byla na základě dlouholeté diskuse odborné veřejnosti sestavena orientační tabulka, která byla s určitými úpravami na základě specifika něho prostředí převzata z německého modelu. Na jejím vzniku se například podílelo Ministerstvo spravedlnosti ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí, nadace Naše dítě a delší. Zde je její aktuální podoba:

Tabulka 2.2 Sjednocení výživného

Věk dítěte	Díl z příjmu připadající na výživné
0 – 5 let	9 – 13 %
6 – 9 let	11 – 15 %
10 – 14 let	14 – 18 %
15 – 17 let	17 – 21 %
18 a více let	20 – 24 %

(Dle Ministerstva práce a sociálních věcí)

Otázkou je, jak postupovat, pokud povinný v době stanovení výše výživného není zaměstnan nebo nemá jiné příjmy. Existuje více možností, jak dospět ke stanovení příjmu pro určení výše výživného. Jednou z nich je například metoda násobku minimálního. Dalším způsobem je určení příjmu na základě profesní kvalifikace povinného a vezme se průměrný příjem v dané profesi, obvyklý v místě a době.

V praxi se tak může setkat s výživným stanoveným na úrovni několika stovek korun ať po šetrných v podobě několika set tisícového výživného u povinných s nadstandardními příjmy a majetky.

4.2 Možnosti právního vymáhání výživného

Pro zahájení právního vymáhání musí být k dispozici pravomocný rozsudek, na základě kterého je stanovena povinnost platit výživné. S pravomocným rozsudkem si lze zvolit jednu ze dvou možností, jak se domoci práva. Jednou cestou je rovina trestního právního, při které hrozí kromě samozřejmého finančního narovnání též sankce v podobě trestního opatření. Druhou možnou cestou je rovina soukromého právního, kterou je podání návrhu na exekuci. Lidé se často orientují raději na rovinu trestního právního, jelikož v tomto případě podají trestní oznámení a není zapotřebí si brát právního zástupce, který není levnou záležitostí.

4.2.1 Rovina soukrom právní odpovědnosti

Pokud se oprávněný rozhodne jít cestou soukromé právní a má k dispozici rozsudek o výši výživného, tzv. *vykonatelný titul*, podává se návrh na exekuci přímo exekutorské kanceláři dle vlastního výběru. Pokud vykonatelný titul chybí, podává se návrh na nařízení exekuce k soudu. Soud nařídí exekuci a zároveň i povolí její výkonem konkrétní exekutorskou kancelář. Exekutor má velice široké pravomoci a přístup do databází státní správy. Obvyklým postupem je zjistit zaměstnavatele povinného (zjistí-li plátce sociálního pojištění) a nařízením exekuce na plat. Exekutor má také k dispozici databázi bankovních účtů. Pokud má povinný účet a nemá hotovost, je běžným opatřením zablokování účtu a uspokojení dluhu z jeho zůstatku. Dalšími, ale již řidčeji finanční náročnými postupy, jsou například zabavení movitého majetku a jeho následná dražba i nucená dražba nemovitého majetku ve vlastnictví dlužníka.

4.2.2 Rovina trestní právní odpovědnosti

V případě postupu cestou trestní právní je třeba podat trestní oznámení na Policii ČR. Policejní orgán prozkoumá, zda došlo ke spáchání trestného činu či nikoliv. Pokud byl trestný čin spáchán, předává se věc soudu.

Soud se ve věci neplacení výživného obyčejně pokusí rozhodnout formou *trestního příkazu*. Jde v podstatě o rozsudek na základě předložených materiálů bez toho, aby proběhlo hlavní líčení. Proti trestnímu příkazu se lze odvolat do té doby. V takovém případě musí být svoláno hlavní líčení.

Hlavní líčení probíhá tradičně způsobilým způsobem, tj. předvoláním obou stran a posouzením důkazů. Výsledkem je rozsudek, který musí nabýt právní moci. Při vynesení rozsudku soud přihlíží ke skutečnosti, zda byl povinný souzen za neplnění vyživovací povinnosti poprvé i opakovaně. Ve věci výživného soudy často přistupují k alternativním trestům, jakým jsou například veřejné práce. Odborná veřejnost však nevidí v takovémto typu rozsudku úplné řešení. Často soudy také vynášejí podmíněné rozsudky. Cílem tohoto jednání je přimět dlužníka k plnění své povinnosti. Nátlakovým faktorem je v tomto případě zápis do rejstříku trestů (může následně být komplikací při výkonu funkcí i zaměstnání ve veřejné správě) a potenciálně nepodmíněný trest.

Předvolání k hlavnímu řízení může být pro neplatitele i jako okamžikem, kdy se rozhodne dostát svým závazkům a tím se vyhnout trestní odpovědnosti. Dokonce pokud uhradí svůj dluh ještě před vynesením rozsudku (v praxi se stávají případy, kdy tak učiní před hlavními líčeními), zbaví se tím trestní odpovědnosti a nelze jej v dané věci odsoudit.

Povinný, který znovu přestane plnit své vyživovací povinnosti, může být v této věci souzen opakovaně. Krajním důsledkem je pak nepodmíněný trest odnětí svobody. V praxi se také stává, že v případě neplnění rozsudku v období podmínky se podmíněný trest překlápí do trestu nepodmíněného.

4.2.3 Vymáhání výživného z pohledu právníka

Výkon trestu odnětí svobody je jednou, nikoliv jedinou, možností nápravy chronického neplatitele výživného. Vždy se jedná o krajní opatření, které následuje po vyerpání všech mírnějších zákonných opatření. Je nutné si uvědomit, že omezení svobody znamená okamžitý trest pro pachatele, nikoliv snadné finanční uspokojení nároků potěbných. Právě je doba, kdy byl stát schopen zajistit práci pro všechny odsouzené a jejich odsouzení byli zároveň povinni práci přijmout. Nacházíme se v období, kdy armáda nepotrestaných nezaměstnaných márně shání zdroj výživy pro sebe a své rodiny.

V době ekonomické stagnace klesá počet pracovních příležitostí pro slušné a kvalifikované uchazeče o práci. Ve většině případů je zamítnuto údajně až 60 % a přednostně se do práce začínají ucházet odsouzení z důvodu neplatitelství výživného. V případě ale většinou nemá pro odsouzené vhodné pracovní záležitosti odpovídající jejich kvalifikaci i spíše nekvalifikaci, jejich zdravotnímu stavu a i věku. Je třeba si uvědomit, že většina neplatitelů výživného pochází z problémové populace, která obtížně shání práci i na svobodě.

Východiskem z této neradostné situace je uplatnění celé řady alternativních trestů, kde základní složkou trestu musí být kvalitní nabídka veřejných prací a soustavný dohled nad jejím prováděním. Dalším předpokladem je samozřejmě i odpovídající finanční ohodnocení této práce, které z právního hlediska musí být určeno pro likvidaci dluhů a pohledávek.

Ale ani to, že je výše výživného stanovena soudním rozhodnutím, není zárukou bezproblémového plnění vyživovacích povinností ze strany rodiče. V případě, že povinný neplní svůj závazek, může se dítě dostat do krajní sociální a ekonomické situace. Proto je nutné zařadit vzniklou situaci co nejdříve řešit.

První otázkou je, kdy je možné vymáhání výživného zahájit. Zákon v této věci výslovně nic nestanovuje ani naopak neomezuje. Vymáhání lze tedy teoreticky zahájit již při jednom símě výpadku vyživovací povinnosti. Obecně uznávané je však nepsané pravidlo prodlení v délce tří měsíců. Například pokud se v době podání trestního oznámení orgánem jiným v trestním řízení, je možné podat již po zmiňovaném jednom měsíci. Předpokladem je však nutnost prokázat úmysl spáchat trestný čin. Doba jednoho měsíce je pro prokázání tohoto záměru nedostačující a proto se v české standardně odkládá. A to nemusí být nejlepší řešení pro dítě, obecně se doporučuje zahájit úkony k vymáhání povinnosti nejdříve po dvou měsících jejího neplnění.

Pokud se oprávněný setká s tímto problémem poprvé, obyčejně se nejprve snaží zorientovat ve vzniklé situaci a získat informace o možném řešení. Vhodným a frekventovaným řešením je kontaktovat Probační a mediační službu.

4.2.4 Probační a mediační služba, její možnosti a oprávnění

Probační a mediační služba má ve své činnosti relativně široký záběr. V otázce neplacení výživného je to první meta ve snaze dosáhnout narovnání situace mezi oprávněnou a povinnou osobou. Jedná se o bezplatnou službu, která plní funkci poradní a konzultační. Její význam je zejména v situacích, kdy obě strany jsou ochotny alespoň minimálně spolupracovat, například dospět k dohodě či kompromisu.

Mediátor, pracovník probační a mediační služby, se v první řadě snaží kontaktovat povinného. Úplně samotný fakt, že je povinný kontaktován úřední osobou, v něm může evokovat snahu problém řešit. Následuje nabídka schůzek, které mají za cíl vysvětlit vůli jednat povinného a seznámit jej s tím, kam a jak může neplacení výživného vést. Samozřejmostí je nabídka možných řešení s cílem dosažení dohody mezi oběma stranami.

Mediátor se snaží v povinném posílit pocit právní zodpovědnosti například formou uzavření dohody o úhradě dluhu. Součástí této dohody může být i dohoda o uznání dluhu, která má za následek prodloužení promlčecí lhůty a tím posílení práv vyživované nezletilé

osoby. Pokud má povinný problémy s úhradou vyživovací povinnosti v plné výši (za předpokladu, že tuto skutečnost je schopen v rozhodnutí doložit), poskytne mu mediátor i metodickou pomoc, jak dostát povinnosti by ve snižené podobě. Jde však o dohodu mimosoudní, tj. dluh na výživném stále narůstá o rozdíl mezi částkou stanovenou soudním rozhodnutím a skutečně uhrazeným výživným. Tímto postupem tedy není dotčena možnost pozdějšího zahájení právního vymáhání výživného. Není tedy ani zárukou budoucí beztrestnosti povinného.

Naopak v případě, kdy povinný spolupráci odmítá a na výzvy nereaguje, snaží se mediální pracovník nasmírovat oprávněnou osobu směrem k podniknutí kroku pro právní vymáhání pohledávky.

Probaci a mediaci nemůže v rámci jednoho případu provádět jeden pracovník. Pokud povinný buď z vlastní iniciativy i z titulu nařízením soudem začne plnit své povinnosti, schází se pravidelně s probačním úředníkem, který kontroluje například způsob obživvy povinného a jeho platební morálku při úhradě svých závazků. Dohled probačního úředníka může být nařízen i soudem. Pokud povinný probační dohled poruší nebo zcela ignoruje, dalšími možnostmi je opět pouze přistoupení k právnímu vymáhání výživného.

innosti probační a mediální služby je prováděn na následujícím postupem:

A) Metodický postup v rámci přípravného řízení a řízení před soudem

1. Zahájení innosti st ediska

- st edisko zahajuje svoji innost na základě podnětu, pokynu k zahájení innosti i z vlastní iniciativy
- pokyn st edisko obdrží od orgánů jiných v trestním řízení
- s podnětem se mohou na st edisko obrátit poškozený, obviněný, obhájce, pracovníci orgánů sociálně - právní ochrany dle atd.
- st edisko si vyřídí od dozorového státního zástupce pokyn k zahájení innosti

2. Přípravná fáze

- st edisko kontaktuje zúčastněné strany

- pozvání poškozeného a obviněného k úvodním konzultacím

3. Individuální konzultace

- zmapování možností pro uskutečnění mediace
- vytvoření záznamu z konzultace
- nepodaří-li se mediace, úředník může nabídnout jinou formu spolupráce

4. Společné jednání stran

- účastní se ho obviněný, poškozený, úředník a po vzájemné dohodě i další osoby
- úředník odpovídá za proces mediace, aby byl v souladu se zákonem, napomáhá oběma klientům v hledání prospěšného způsobu řešení

5. Písemné výstupy z mediace

- probační spisy jsou k nahlédnutí pouze účastníkům a úředníkovi
- materiály vzniklé v průběhu mediace se po ukončení mediace zničí
- výsledek mediace úředník shrne do zprávy

B) Metodický postup v rámci zajištění výkonu dohledu

1. Zahájeníinnosti st ediska

- st edisko zahajuje innost v p ípad , jestliffe soudce v rámci rozhodnutí o alternativním trestu nebo opatření uložil po dobu trvání zkušební doby dohled
- poté úředník vyzve klienta k úvodní konzultaci

2. Průběhinnosti st ediska v rámci výkonu dohledu

- úředník poskytne klientovi základní informace o výkonu dohledu a to tak, aby klient získal srozumitelnou představu o formě a podobě budoucí spolupráce
- klient je poučen o smyslu a účelu uloženého dohledu, o jeho právech a povinnostech

- každý probační program je individuální prací probačního úředníka s klientem
- úředník klienta v průběhu dohledu kontroluje, ale zároveň pomáhá

3. Ukončeníinnosti st ediska v rámci výkonu dohledu

- zpracování poslední, záv re né zprávy o průběhu dohledu, na jejími základ ě pak soudce rozhoduje o osv d ení/neosv d ení se klienta ve zku-ební dob uloženého alternativního trestu

4.3 Výkon alternativních trest

Ná- právní systém teprve sbírá první zku- enosti s trestem domácího v zení, který soudy mohou ud lovat od roku 2010. Tento trest m ě dostat ten, kdo spáchal p e in nebo mén závažný trestný in. Odsouzené prozatím namátkov ě kontrolují pouze pracovníci Proba ní a media ní slufby. Technický zám r e-ít institut domácího v zení tzv. náramky nepro-el ani zku-ebním provozem. Elektronické náramky by umofnily hlídat jakýkoli po et lidí. První výb rové ízení na dodavatele t chto náramk ě nevy- lo díky chybám v podmínkách tendru. Nyn j-í ministr Ji í Pospí- il tvrdí, ě nové výb rové ízení bude vypsáno aě tehdy, dosáhnou-li domácí v zni po tu 500. Tento trest m l uleh it v znicím o l 500 odsouzených b hem prvních dvou let. Aě 360 milion korun ro n by mohlo být u-et eno. Náklady na st efení jednoho odsouzeného ve v znici se -plhají aě k tisíci korunám za den, oproti tomu domácí v zení s elektronickými náramky by vy- lo na 300 ó 400 korun za den. Ve skute nosti si domácím v zením pro-el jen malý po et odsouzených. Za rok 2010 si tento trest odpykávalo pouhých 138 pachatel .

(profit.tyden.cz, 2011)

šMá-li být domácí v zení druhým nejp ísn j-ím trestem po trestu odn tí svobody, musí ho tak poci ovat p edev-ím odsouzený pachatel. A k tomu dojde aě ve chvíli, kdy bude v d t, ě je permanentn ě sledován.õ

(Libor Vávra, p edseda obvodního soudu pro Prahu 1, in profit.tyden.cz)

Proto se praktická část bude dále v novat zejména trestu ve ejn prosp –né práce, nebo jej lze srovnávat v ad parametr s nepodmín ným trestem odn tí svobody. Trestu, který si vyzkou–ela ve v t–í i men–í mí e ada obcí v eské republice. Nebylo by bez zajímavosti porovnání, které soudy a v jaké mí e tento trest uplat ují. Výsledek by byl bezesporu zajímavý pro celou samostatnou práci, nebo písemné dokumenty V ze ské slufby eské republiky a Proba ní a media ní slufby signalizují výrazné rozdíly p i ukládání trestu, který je alternativou samotnému trestu odn tí svobody. I zájem jednotlivých obcí, v jejichfl p sobnosti jsou ve ejn prosp –né práce realizovány, se výrazn li–í. Jak je jifl nazna eno v kazuistice, ada potrestaných tyto práce sabotuje. Obávají se společenského zesm –n ní, pokud budou známými p istifleni nap . p i zametání ulice i sb ru odpadk . Vfdy z p eváflné ásti, a je to pochopitelné, tento trest znamená od init společ nosti provin ní formou pomocných prací, na které by jinak radnice musely najímat firmy.

P es v–echny zápory je tento druh trestu v zahrani í preferovaný. Zejména skandinávské zem v tomto sm ru pokro ily nejdále. A nejen proto, fle tento trest umofl uje pachateli zachování sociálních vazeb a bydlení. Takto odsouzený m fle stále docházet do svého p vodního zam stnání, vyd lávat peníze a tím splácet dluhy, které mnohdy nejsou pouze na výflivném. Sou asn společ nost nemusí vynakládat nemalé finan ní prost edky na náklady spojené s uv zn ním odsouzeného. To je podrobn ji rozebráno v dal–í kapitole.

4.4 Výkon nepodmín ného trestu odn tí svobody

Do výkonu trestu odn tí svobody se dostávají ti, kte í za nepln ní zákonné povinnosti vyflivovat jiného jsou odsouzeni za p e in zanedbání povinné výflivy podle § 196 tr. zák. (platný od 1. 1. 2010, do tohoto data se jedná o trestný in zanedbání povinné výflivy dle § 213 tr. zák.). Ve výkonu trestu odn tí svobody je p iblifn asi 23 tisíc odsouzených a tento po et stále nar stá. Z tohoto po tu je za trestný in zanedbání povinné výflivy ve v znicích více jak 2 tisíce odsouzených. V tomto po tu jsou zahrnuti odsouzení, kte í mají soub h je–t s jiným trestným inem, nebo ekají dal–í trest. Pouze za trestný in zanedbání povinné výflivy je ve výkonu trestu odn tí svobody 901 odsouzených (data jsou k 30. 11. 2011).

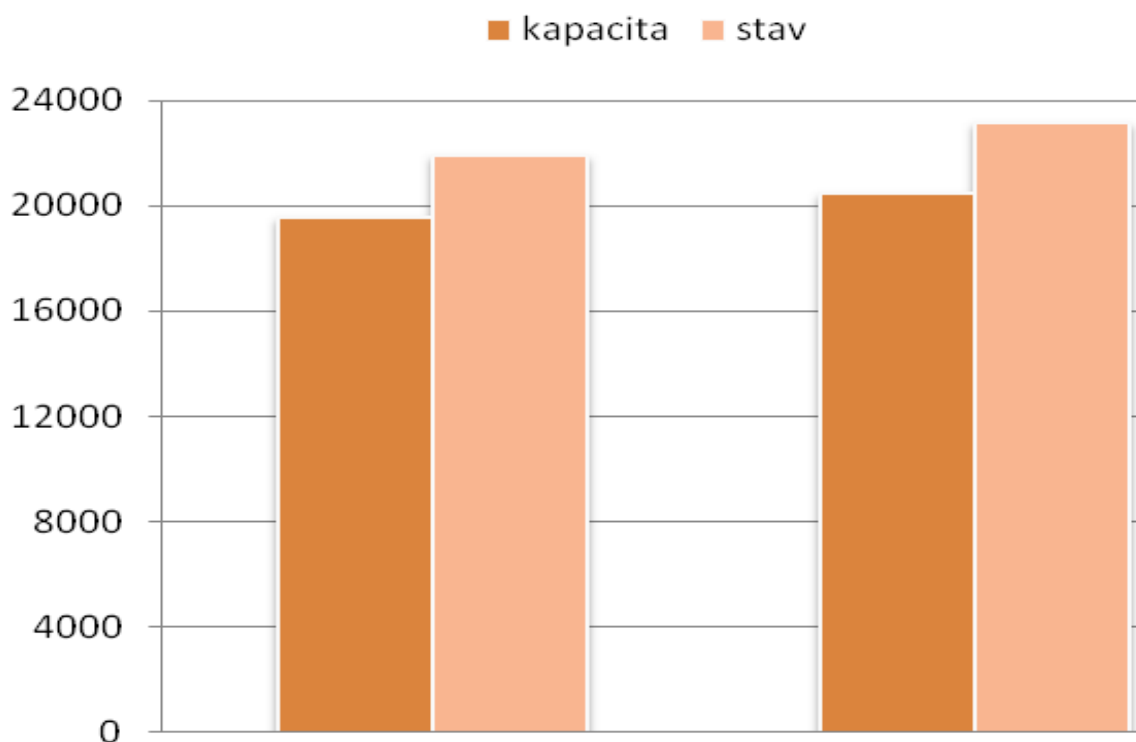
Následující tabulka a graf znázorňují kapacitu v znic a počet v nich v zničených osob v porovnání let 2010 a 2011:

Tabulka . 3 - V znice celkem

k 31. 12.	2010	2011	rozdíl +
Kapacita	19553	20501	948
Stav	21900	23170	1270

(dle údajů V ze ské služby eské republiky)

Graf . 1 ó Kapacita a skute ný stav odsouzených ve v znicích v letech 2010 a 2011

(dle údajů V ze ské služby eské republiky)

V ze ský systém p edstavuje pro ve ejný rozpo et zna nou zát fl. V roce 2011 byl pr m rný denní náklad na jednoho v zn za organiza ní jednotku 782 K . Pr m rný denní náklad za celou V ze skou službu na jednoho v zn činil 758 K .

(vscr.cz, 2012)

4.4.1 Zam stnávání odsouzených

Nejen z výše uvedených ekonomických důvodů funguje ve Všeobecné službě systém zam stnávání odsouzených osob, který má krom jiných aspektů alespoň částečně zajistit návratnost vložených prostředků. Dalším významem zam stnávání odsouzených je i možnost splácet závazky vzniklé v civilním řízení včetně výživného. Daná oblast je upravena vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zam stnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměn těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů.

Odsouzeným píšou odměna podle nařízení vlády č. 365/1999 Sb., o výši a podmínkách odměňování odsouzených osob za výkon do zam stnání ve výkonu trestu odnětí svobody ve znění dalších předpisů. Z hrubé odměny odsouzeného se podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb. srazí a odvede pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na veřejné zdravotní pojištění a záloha na daň z příjmů fyzických osob. Po provedení těchto srážek zůstane částka, kterou označujeme jako čistou odměnu. Tato čistá odměna je dále rozúčtována následujícím způsobem:

- k úhradě výživného nezaopatřených dětí 30 %
- k úhradě nákladů výkonu trestu 32 %, maximálně však 1500,- Kč za kalendářní měsíc
- na základě nařízeného výkonu rozhodnutí soudu nebo orgánu státní správy 12 %
- na ostatní srážky 4 %
- na kapesné 20 %
- na úlofné 2 %

Zam stnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody upravuje zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změnách některých souvisejících zákonů a vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody. Odsouzený je ve výkonu trestu odnětí svobody povinen pracovat, odmítnutí práce odsouzeným, který byl zařazen do práce, je závažným porušením povinnosti odsouzeného, za něž se zpravidla odsouzenému uloží kázeňský trest. Odsouzený je zařazen

do práce rozhodnutím editel v znice, a to zpravidla na základ doporu ení šZa azovací komise, jejímífl leny jsou odborní zam stnanci v znice. Slofení za azovací komise ur uje svým na ízením editel v znice. P i za azení odsouzeného se zohled uje p edev-ím zdravotní zp sobilost, odborné znalosti a dovednosti, kvalifika ní p edpoklady, a zda má odsouzený vyflivovací povinnost. Odsouzený musí písemnou formou p edem souhlasit s pracovním za azením u nestátního subjektu a tento sv j souhlas m fl kdykoliv odvolat. P ípadné odvolání souhlasu odsouzeným nelze považovat za odmítání práce. Toto šne- astnéo ustanovení zákona umo fl uje odsouzeným odmítnout práci pro soukromé firmy, které jsou v ad v znic jedinou mo flností, jak odsouzené zam stnat. Chronický odmíta práce se tak legáln vyhne výd le né innosti i ve výkonu trestu. A svou povinnost vyflivovat osoby blízké, nyní jífl pod zá-ítou státu, neplní dále.

4.4.2 Formy pracovního za azení

Odsouzení mohou pracovat ve ty ech r zných formách:

1. ve vnit ním provozu
2. vlastní výrob
3. v provozovnách St ediska hospodá ské innosti
4. u podnikatelských subjekt a zam stnávání ostatními formami (ve vzd lávacích a terapeutických programech a pracích pro zaji-í ní b flného provozu v znice).

Prací ve vnit ním provozu se v zni podílejí na chodu v znice. Pod dohledem vykonávají odborné nebo pomocné práce jako kucha i, údrfbá i, kotelníci, úklidové práce nebo v prádelnách.

Pod pojmem ostatní reflie rozumíme výrobu v rámci V ze ské sluffby, realizovanou odsouzenými na strojním za ízení, je fl má V ze ská sluffba k dispozici.

St ediska hospodá ské innosti jsou samostatné jednotky, jejich innost nesmí být dotována z finan ních prost edk rozpo tu v znice, takže jednotlivá st ediska musí být ekonomicky sob sta ná a jejich ú etnictví je odd leno od hospoda ení samotných v znic.

Nejvíce v zmných osob je zaměstnaných u podnikatelských subjektů a to buď v pronajatých prostorách uvnitř areálu v znic, nebo mimo n na stěněch, ale i nestěněch pracovnítích.

4.4.3 Odmování odsouzených

Pracovní odměna odsouzeného se pro účely srážek daní a pojistného na sociální zabezpečení nebo zdravotní pojištění považuje za příjem ze závislé činnosti. Pracovní odměna odsouzeného, zařazeného do zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody, je souhrnem základní složky odměny, odměny za práci přesčas, příplatků a ohodnocení pracovního výkonu.

Odsouzený je zařazen do I., II. nebo III. skupiny základní složky odměny podle druhu vykonávané práce. U odsouzeného, zařazeného do II. skupiny základní složky odměny, se vyřazuje potěbná odborná kvalifikace a u odsouzeného, zařazeného do III. skupiny základní složky odměny, se zpravidla vyřazuje kvalifikace vyšší než úplné střední vzdělání nebo vyšší než úplné odborné vzdělání. V I. skupině, jedná-li se o práci, pro jejíž vykonání potěbná odborná kvalifikace, činí výše základní složky odměny 4.500,- Kč, ve II. skupině činí výše základní složky odměny 6.750,- Kč a ve III. skupině 9.000,- Kč.

4.4.4 Výkon trestu odnětí svobody z pohledu zajištění úhrady výživného nezaopatřených dětí

Samotná existence a fungování výše popsaného systému zaměstnávání však neznamená, že odsouzený za ne automaticky pracovat a plnit úkoly své vyživovací povinnosti. V cestě stojí je-tě několik možných překážek:

- a) Z platné legislativy vyplývá povinnost odsouzených pracovat. Zákon však také stanoví, v jakých případech nelze odsouzeného uznat jako způsobilého k vykonávání práce. Stav z roku 2011 je následující:

- Celkový průměrný počet odsouzených	20 385
- Průměrný počet způsobilých k vykonávání práce	16 151

Z výše uvedeného vyplývá, že pouze **79,2 %** odsouzených má možnost pracovat a realizovat příjem.

b) V teoretické části byly popsány oblasti, ve kterých mohou být odsouzení zařazeni do pracovního procesu. Možnosti jsou relativně široké, ovšem v reálném světě nám situaci ovlivňuje z jedné strany zcela pochopitelná legislativa, stanovující podmínky pro zaměstnávání odsouzených osob, a z druhé strany reálná situace naší ekonomiky. Přejděme k výsledkům ze statistik roku 2011:

- Odsouzení způsobilí k vykonávání práce	16 151
- Průměrný počet pracujících odsouzených	9 630

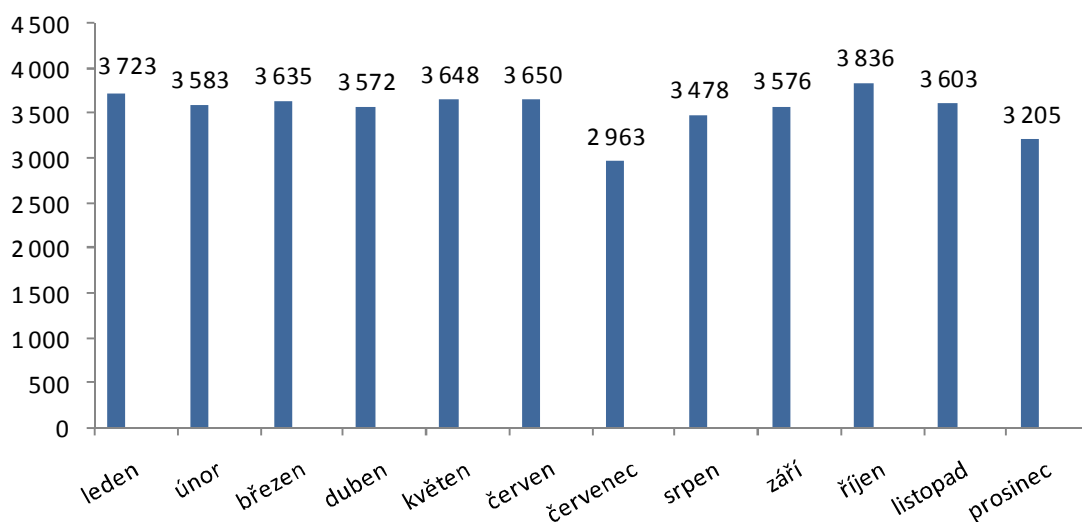
Reálná zaměstnanost nám tedy v průměru vychází na špičce **59,6%** z celkového počtu práce způsobilých. Pokud tedy dlužník výživného splňuje veškeré podmínky a je označen jako způsobilý k práci, má pouze teoretickou pravděpodobnost, že bude moci reálně vydělávat a tak hradit své závazky z výživného.

c) Specifikum prostředí a podmínek, za nichž je zaměstnávání odsouzených osob realizováno, má vliv i na využití fondu pracovní doby. Výpočet ze statistik hovoří o tom, že průměrné využití fondu pracovní doby v roce 2011 bylo **70,8%**.

d) Výše odměny odsouzeného za vykonanou práci je stanovena jifi dříve zmiňovanou legislativou. Jeho příjem záleží jednak na jeho odbornosti, ale i na tom, zda v jeho odbornosti je i nabídka práce. Pokud se setkají tyto dva parametry, je situace ideální. Toto však nebývá pravidlem.

Pokud je tedy odsouzený způsobilý k výkonu práce, pracovat chce a je do práce i zařazen, nemělo by nic bránit v plnění jeho vyživovací povinnosti. V roce 2011 však průměrná měsíční mzda odsouzených činila **3 639,- Kč** bez zásadních meziročních výkyvů. Vývoj průměrných mezd odsouzených v meziměsíčním porovnání roku 2011 dokumentuje následující graf.

Graf . 2 - Vývoj průměrné měsíční pracovní odměny odsouzených v roce 2011 (v Kč)

(dle V ze své služby České republiky)

Jak již bylo zmíněno, vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb. stanoví druh a podíl srážek z odměn odsouzených osob. Z této odměny je strženo 30% na srážky k úhradě výživného nezaopatřených dětí. Z uvedené průměrné měsíční odměny to tvoří **1 092,- Kč** měsíčně. Při splnění určitých podmínek je možné podle ustanovení této vyhlášky na úhradu výživného použít i srážky podle § 4. I tak je ale celková částka jen něco kolem **1 500,- Kč**. Tato částka není zcela dostačující jako příspěvek na výživu jednoho dítěte, natož pak na výživu více dětí.

Na základě výsledku provedeného rozboru nelze jednoznačně prohlásit, že trest odnětí svobody je cestou k zajištění naplnění vyživovací povinnosti. U pachatelů závažné trestné činnosti a u recidivistů je výkon trestu odnětí svobody samozřejmě jediným možným řešením. Neefektivním způsobem k zajištění práva je na svobodě pracující dlužník s prokazatelnými příjmy, pravidelně kontrolovaný úřady a dalšími zákonnými prostředky donucený ke splnění vyživovací povinnosti.

4.4.5 Pohledávky za v z nými osobami

Jak výše uvedeno, zadržování odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody je zásadním problémem. Odsouzení, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody a nepracují, tudíž se nepodílejí na úhradu nákladů výkonu trestu a nehradí pohledávky, představují pro společnost značné finanční náklady, které jdou na úkor celé společnosti.

Pohledávky za v z nými osobami se jedná se například o neuhrazené náklady výkonu vazby, výkonu trestu, zvýšené náklady stravení, náklady na dopravu do zdravotnického zařízení, jestliže si úmyslně způsobil nebo jinému úmyslně umožnil způsobit mu újmu na zdraví, zneužil zdravotní péči předstíráním poruchy zdraví nebo z vlastního rozhodnutí se nepodrobil lékařskému zákroku, ke kterému dal předchozí souhlas nebo o který požádal, zaškody způsobené v zenských službách apod.

Pohledávky za v z nými osobami v aktuálním stavu činily k 31.12.2011 66 mil. Kč, úhrady činily celkem 26 mil. Kč. Pohledávky za osobami propuštěnými z výkonu vazby a výkonu trestu se jedná se o kategorii pohledávek nejobtížnější vymahatelných, zejména z důvodu nepříznivých sociálních a ekonomických poměrů dlužníků. Úhrady těchto pohledávek činily k 31.12.2011 11 mil. Kč a nevymofený objem těchto pohledávek k uvedenému datu činil 431 mil.

(vscr.cz, 2012)

4.5 Kazuistika

Pro praktickou část práce byly zvoleny charakteristicky nejtypičtější příklady, včetně sankcí, které následovaly.

4.5.1 Kazuistika 1

P. H. byl dne 31. 3. 2009 odsouzen pro trestný čin zanedbání povinné výflivy dle § 213 odst. 1 trestního zákona a byl mu uložen trest obecně prospěšných prací ve výměře 400 hodin. Trestu předcházelo opakované, vždy několikrát trvající, neplacení výflivného na dvůr dříve ve věku 5 a 8 let. Odsouzený tyto práce nevykonával, nebo mu připadalo poníflující provádět úklidové práce v místech, kde bydlí a kde má adresu známých.

Tento trest mu byl dne 29. 9. 2010 p em n n v nepodmín ný trest odn tí svobody ve vým e 196 dn a pro výkon tohoto trestu byl za azen do v znice s ostrahou. Do druhého nejp ísn j-ého typu v zení proto, fle se nepou il z p edchozích odsouzení a je osobou více naru-enou s nezájmem plnit svou zákonnou vyflivovací povinnost k d tem. Sou asn se tohoto jednání dopustil ve zku-ební dob podmín ného odsouzení, kdyfl mu byl d íve ulofen nepodmín ný trest odn tí svobody v trvání 18 m síc za majetkovou trestnou innost.

(Obvodní soud pro Prahu 8, 2 T 1/2011)

4.5.2 Kazuistika 2

J. S. byl dne 14. 10. 2009 odsouzen pro trestný in zanedbání povinné výflivy podle § 213 odst. 1 tr. zákona k trestu odn tí svobody na 5 m síc s podmín ným odkladem na zku-ební dobu v délce 20 m síc . Vzhledem k tomu, fle J. S. dále úmysln neplnil svou zákonnou povinnost vyflivovat jiného po dobu del-í nefl ty i m síce a byl za takový in v posledních t ech letech odsouzen, byl dne 21. 12. 2010 odsouzen podle § 196 odst. 3 tr. zákoníku za uflití § 314e odst. 2 tr. ádu a dále za pouflití § 62 odst. 1 tr. zákoníku a § 63 odst. 1 tr. zákoníku k trestu obecn prosp -ných prací ve vým e 150 hodin. Dne 12. 10. 2011 OS Tábor rozhodl dle § 65 odst. 2 tr. zákoníku za uflití § 340b odst. 1 tr. ádu o p em n trestu obecn prosp -ných prací ve vým e 150 hodin, na trest odn tí svobody v trvání 150 dní. Pro výkon tohoto trestu byl za azen do v znice s dozorem.

(Okresní soud v Tábo e, 1T 63/2010 ó 59)

4.5.3 Kazuistika 3

Práce si vzala za cíl zmapovat na konkrétním p íkladu situaci vzorové rodiny, tj. rodiny neúplné s nezletilými d tmi, kde se vyskytly problémy s úhradou výflivného. U této rodiny zhodnotit jak ekonomickou tak sociální situaci, zp soby e-ení vzniklých problém , funk nost a pruflnost fungování systému sociálních dávek a dal-í aspekty této situace.

Na základ spolupráce s Proba ní a media ní sluffbou bylo vytipováno n kolik klientek, které byly s tímto projektem seznámeny v rámci uskute ných sezení. Na základ ud lení souhlasu a se zachováním anonymity byla domluvena sch zka s nevhodn j-í z nich. Po úvodní sch zce do-lo k vzájemné dohod o následné n kolikam sí ní spolupráci v rámci zmín né problematiky.

4.5.3.1 Paní Helena a její rodina

Paní Helena flila se svým manfelem Petrem a jejich d tmi v rodinném dom nedaleko m sta P íbram. Jejich manfelství probíhalo afl do roku 2009 bez v t-ích problém . Oba manfelé byli zam stnáni, jejich finan ní situace byla dobrá, a tak nebyl problém s vyflivovací povinností k d tem. V roce 2009 manfel propadl hazardním hrám a p estal se o rodinu zcela zajímat. Finan ní situace se rázem zhor-ila a zanedlouho se rodina ocitla v dlužích. I p es snahu p. Heleny se nepoda ilo manfelovi pomoci a do-lo v roce 2010 k samotnému rozvodu. Ov-em nefl bylo manfelství rozvedeno, muselo být stanoveno sv ení d tí do pé e a ur ena vý-e výflivného. D tí, ve v ku 9 a 11 let, byly sv eny do pé e matce. Otci bylo stanoveno hradit výflivné ve vý-i 8 000,- K jednou m sí n . Otec d tí v-ak ne vřdy tuto povinnost plnil. Od 1. 7. 2010 do 31. 8. 2010 otec výflivné nehradil, a tak mu vznikl dluh ve vý-i 16 000,- K . Dále také nerespektoval svoji povinnost v období od 1. 12. 2010 do 28. 2. 2011, na základ toho mu vznikl dluh 24 000,- K . V roce 2011 byla otci d tí zavedena exekuce na plat. Z platu mu bude pravideln strháváno, pokud mu to vý-e jeho platu umofní. Jelikoř v-ak Petr je asto nemocen, stane se, fl e mu peníze na b flné výflivné nez stanou. Matka za dluřné výflivné za rok 2011 obdrřfela pouhých 184,- K . Stav dluřného výflivného k 1. 1. 2012 inil 23 816,- K .

(Okresní soud v P íbramí, 23 E 116/2011-4, 22 E 856/2010-4)

4.5.3.2 Sociální a ekonomické dopady situace p. Heleny

Ne kařdý si uv domuje, fl e rozpad vztahu m fl e pro ob strany znamenat zna ný zásah do ekonomiky jejich řivota a následné zm ny v sociálním postavení jedince ve spole nosti. Finan ní situace paní Heleny po rozvodu nebyla p íznivá, byla tedy závislá na ástce, kterou ji m l manfel p ispívat na d tí. Jakmile v-ak výflivné neobdrřfela, Helena se dostala

do nesnází. Problémy pocítily i dítí. Nebyl dostatek finančních prostředků na dítíské tábory, kolní i mimo-kolní akce, kulturní akce, sportovní potřeby a dokonce i na placenou zdravotní péči. Jedno z dítí dokonce mělo psychické problémy, cítilo se méně cenné mezi kamarády a muselo být hospitalizované v léčebně.

Možnosti podpory sociálně slabých rodin

Možnost pomoci ze systému sociálních dávek je zajištěna následujícími právními předpisy:

- Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální pomoci ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu ve znění pozdějších předpisů

Výše uvedená legislativa je zejména v posledních letech často novelizována. Podmínky jsou postupně měnící se, ale na úspěchy z tohoto systému dosáhne stále méně rodin. O dávkách rozhodují krajské pobočky Úřadu práce a je třeba o nich písemně požádat na tiskopisu předepsaném Ministerstvem práce a sociálních věcí. Nyní stružnické jednotlivým dávkám podle z. č. 117/1995 Sb. :

- Příspěvek na dítě – pouze pro rodiny, jejich příjem nepřevyšuje 2,4 násobek životního minima

Tabulka 4 – Výše příspěvku na dítě (musí jít o nezaopatřené dítě)

částka (K /m síc)	Věk
500	do 6 let
610	od 6 do 15
700	od 15 -26

(dle § 18, zákon č. 117/1995 Sb.)

- Příspěvek na bydlení – nárok má vlastník i nájemce bytu (ubytovny), který je v něm hlášen k trvalému pobytu: a) jeho náklady na bydlení přesahují částku

součinu příjmu rodiny a koef.0,30, v Praze 0,35; b) součin dle bodu a) není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení. Výše příjvu je rozdílem mezi normativními náklady na bydlení a příjmem rodiny x 0,30, v Praze 0,35. Pokud jsou skutečné náklady nižší než normativní, zohlední se ve výpočtu ty skutečné.

Tabulka . 5 - Normativní náklady na bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy

Počet osob	Měsíční náklady na bydlení podle počtu obyvatel obce v Kč				
	Praha	Více než 100 000	50 000 – 99 999	10 000 – 49 999	do 9 999
jedna	7 068	5 616	5 352	4 563	4 379
dv	10 144	8 157	7 796	6 715	6 464
t i	13 813	11 214	10 742	9 330	9 001
ty i a více	17 269	14 135	13 565	11 862	11 466

(dle § 26, 117/1995 Sb.)

Tabulka . 6 ó Normativní náklady na bydlení ó byty v družstevních bytech a bytech vlastníků

Počet osob	M sí ní náklady na bydlení podle po tu obyvatel obce v K				
	Praha	Více než 100 000	50 000 ó 99 999	10 000 ó 49 999	do 9 999
v rodin podle § 7 odst. 5 zákona					
Jedna	4 053	4 053	4 053	4 053	4 053
Dv	6 042	6 042	6 042	6 042	6 042
T i	8 421	8 421	8 421	8 421	8 421
ty i a více	10 699	10 699	10 699	10 699	10 699

(dle § 26, 117/1995 Sb.)

- Rodi ovský p ísp vek ó pro rodi e celodenn pe ujícího o nejmlad-í dít v rodin do doby 4 let dít te nebo do vyplacení celkové ástky 220 tis. K . Vý-e se volí podle p edpokládané délky mate ské dovolené.

Dal-ími dávkami jsou dávky v systému pomoci v hmotné nouzi podle z. . 111/2006 Sb. Hmotná nouze je stav, kdy lov k vlastními silami a bez pomoci si není schopen zajistit základní fivotní podmínky. Dávkami v hmotné nouzi jsou:

- P ísp vek na fivobytí ó m sí n se opakující p ísp vek. Jde o rozdíl mezi p íjmy a ástkou fivobytí, p íslu-nou pro tuto osobu. ástky fivobytí jsou pro jednotlivé typy osob odvozeny od existen ního nebo fivotního minima.

- Doplatek na bydlení - m sí n se opakující p ísp vek. Pro majitele i nájemce bytu (ubytovny), který po úhrad náklad na bydlení snížených o *p ísp vek na bydlení* má k dispozici p íjem nedosahující ástky flivobytí, které je stanoveno pro jeho osobu. Jde o rozdíl mezi od vodn ými náklady na bydlení sníženými o *p ísp vek na bydlení* a p íjmem osoby zvý-ený o vyplacený p ísp vek na flivobytí.
- Mimo ádná okamžitá pomoc ó jednorázová dávka ur ená pro vy e-ní akutní pot eby stanovené zákonem u osob spl ujících podmínky hmotné nouze.

Vý-e uvedené zákonné normy pracují se dv ma pojmy:

- flivotní minimum ó je to zákonem stanovená minimální hranice pen flních p íjm , které mají zajistit fyzické osob výflivu a ostatní základní osobní pot eby. P í posuzování dosažení p íjm nad nebo pod hranicí flivotního minima se od celkových p íjm osoby ode tou nezbytné náklady na bydlení. ástka flivotního minima jednotlivce od 1. 1. 2012 iní 3 410,- K m sí n . Pokud flije více osob ve spole né domácnosti, stanoví zákon flivotní minimum sníženou ástkou i pro n . flivotní minimum rodiny se pak posuzuje jako sou et flivotního minima v-ech osob ve spole né domácnosti ve vztahu k jejich celkovým p íjm m. Do p íjm se pro ú ely posouzení dosažení flivotního minima nezapo ítává p ísp vek na bydlení a jednorázové dávky.

Tabulka . 7 ó flivotní minimum spole n posuzovaných osob ó u 2. nebo dal-ích osob v po adí

ástka (k /m síc)	V k
2 830	od 15 let v ku (není-li nezaopat eným dít em)
2 450	od 15 do 26 let
2 140	od 6 do 15 let
1 740	do 6 let v ku

(dle § 3, zákon . 110/2006 Sb.)

- Existenční minimum - je to zákonem stanovená minimální hranice peněžních příjmů, které se považují za nezbytné pro zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umocňující plynulost. Částka existenčního minima osoby od 1. 1.2012 činí 2 200,- Kč měsíčně. Ostatní pravidla platí obdobně jako u životního minima pouze s touto výjimkou, že částka je stejná bez ohledu na počet osob ve společné domácnosti. Existenční minimum nelze použít u dítěte, u poskytovatele starobního důchodu, osoby starší 68 let a u invalidní osoby ve vyšším stupni.

Tabulka 4.8 Výplacené dávky státní sociální podpory v ČR

Rok	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dávky (v mil Kč)	31 855	32 954	34 042	48 532	41 833	41 082	40 791

(Dle ŠÚ)

4.5.3.3 Rozpočet rodiny p. Heleny

Níže uvedené údaje v tabulce 4.9 popisují, jak se vyvíjí finanční situace této rodiny, když je vše tak, jak má být - tzn. Helenin plat je v plné výši a výživné také.

Tabulka 4.9 Příjmy a výdaje (Kč/měsíc)

Plat	12 000,-	Energie	4 050,-
Výživné	8 000,-	Odpad	150,-
Příjmy celkem	20 000,-	Výdaje za bydlení	4 200,-

V této situaci je možné, aby rodina fungovala bez větších omezení. Po zaplacení nákladů za bydlení zůstane částka, která vystačí na to, aby byly zaplacené jiné nutné výdaje například výdaje na stravu, očištění, dopravu do školy a další.

Tabulka . 10 ó Vypo tené řivotní minimum pro rodinu (K /m síc)

Matka	3 140,-
Dcera	2 140,-
Syn	2 140,-
Celkem	7 690,-

(dle § 3, zákona . 110/2006)

V tabulce . 10 je uvedeno řivotní minimum této rodiny, které by m lo posta ovat pro řivobytí.

P íjmy ó výdaje:

Výpo et:

P íjmy ó výdaje na bydlení = 20 000 ó 4 200 = **15 800,- K .**

Rodina se pohybuje nad hranicí řivotního minima a to o **8 110,- K .**

P ídavek na dít (§ 17, zákon . 117/1995 Sb.):

Výpo et:

řivotní minimum * koeficient 2,4 = 7 690 * 2,4 = **18 456,- K .**

Jelikofl p íjem rodiny p evy-uje tuto vypo tenou ástku, rodina nemá na tento p ídavek nárok.

P ísp vek na bydlení (§ 24, zákon . 117/1995):

Výpo et:

P íjem * koeficient 0,3 = 20 000 * 0,3 = **6 000,- K .**

Jelikofl náklady na bydlení nep esahují vypo tenou ástku, rodina nemá nárok na tento p ísp vek ani v p ípad , fe by bydlela v byt . Rodina bydlí v rodinném dom , a tak se jí tento p ísp vek netýká.

Rodi ovský p ísp vek (§ 30, z. . 117/1995 Sb.):

Tento rodi ovský p ísp vek je vyplácen jen do stá í 4 let dít te, paní Helena taktéfl na tuto podporu nemá nárok, protože v k jejich d tí je nad touto v kovou hranicí.

Záv r:

Helena má p íjem tedy 20 000,- K za m síc, tudífl na fládné vý-e uvedené dávky nemá nárok.

4.5.3.4 Sledování Heleny a její rodiny po dobu 3 m síc

Vý-e je uvedeno, jak by si rodina vedla v p ípad , flé by v-e fungovalo. Po dobu t ech m síc , kdy byla rodina sledována, tomu v-ak nebylo ani jednou. Nastaly situace, které flivot Heleny a jejich d tí významn negativn ovlivnily. Níflé jsou popsány jednotlivé m síce a je tam také uvedeno, zda by rodina dosáhla na n jaké sociální dávky i p ísp vky v p ípad , flé by o n pofládala.

Prosinec 2011:

Tabulka . 11 ó P íjmy a výdaje na bydlení v m síci prosinec

Plat	12 000,-	Energie	4 050,-
Výflivné	3 000,-	Odpad	150,-
P íjmy celkem	15 000,-	Výdaje za bydlení	4 200,-

1. P íjmy ó výdaje na bydlení:

$15\ 000 - 4\ 200 = 10\ 800,-$

Tato ástka stále p esahuje hranici flivotního minima (7 690,- K), tudífl v tomto m síci by Helena nem la nárok na dávky v hmotné nouzi.

2. P ídavek na dít

řivotní minimum * koeficient 2,4 = 7 690 * 2,4 = **18 456,- K** .

V tomto m síci p esahuje vypo tená ástka o 3 456,-K p íjmy, které v tomto m síci inily 15 000,-K . A tak by Helena mohla zařádat o p ídavek na dít .

Tento m síc byl pro rodinu velmi obtířný. Otcí d tí nemohla být z výplaty strhnuta plná vý-e vřivného. P íjem se tedy výrazn snířil, proto se rodina musela výrazn uskromnit.

Leden 2012

Tabulka . 12 ó P íjmy a výdaje na bydlení v m síci leden

Plat	8 500,-	Energie	4 050,-
Vřivné	3 000,-	Odpad	150,-
P íjmy celkem	11 500,-	Výdaje za bydlení	4 200,-

1. P íjmy ó výdaje na bydlení:

11 500 ó 4 200 = 7 300,-

Vypo tená hodnota je o 3 900,- K níř ní hranice řivotního minima. V tomto p ípad by se dalo zařádat o dávky v hmotné nouzi.

2. P ídavek na dít

řivotní minimum * koeficient 2,4 = 7 690 * 2,4 = **18 456,- K** .

P íjmy v tomto m síci jsou mnohem níř ní než tato vypo tená hodnota. Kdyby paní Helena zařádala o p ídavek na dít , mohla by získat ástku 1 220,- K . (Jelikoř má dv d tí ve v ku do 15 let = 2* 610,-K)

3, P ísp vek na bydlení

$P íjem * koeficient 0,3 = 11\ 500 * 0,3 = 3\ 450,- K .$

Kdyby rodina žila v pronajatém bytě, mohla by získat příspěvek na bydlení a to ve výši:

Výpočet:

Normativní náklady $o (p íjem * koeficient 0,3) = 9\ 330 o (11\ 500 * 0,3) = 5\ 840,- K .$

Částku 5 840,- Kč by rodina mohla obdržet, pokud by si o ni zažádala. Tento finanční obnos by v dané situaci rodině velmi pomohl.

Z důvodu nemoci matky a z opožděného neuhrazení celé částky vlivného v tomto měsíci, byl příjem rodiny snižen z 20 000,- Kč na pouhých 11 500,- Kč. Nebýt pomoci blízkého okolí, rodina by se ocitla ve velkých problémech.

Únor 2012

Tabulka . 13 o Příjmy a výdaje na bydlení v měsíci únoru

Plat	12 000,-	Energie	4 050,-
Výživné	0,-	Odpad	150,-
Příjmy celkem	12 000,-	Výdaje za bydlení	4 200,-

1, Příjmy o výdaje na bydlení:

$12\ 000 o 4\ 200 = 7\ 800,-$

V měsíci únoru se rodina Heleny nacházela o 110,- Kč nad hranicí životního minima. O dávky v hmotné nouzi by žádat nemohla.

2, Příspěvek na dítě

řivotní minimum * koeficient 2,4 = 7 690 * 2,4 = **18 456,- Kč** .

Stejně jako v měsíci lednu jsou příjmy nižší než tato vypočtená hodnota. Kdyby paní Helena požádala o příspěvek na dítě, mohla by získat částku 1 220,- Kč .

3, Příspěvek na bydlení

Příjem * koeficient 0,3 = 12 000 * 0,3 = **3 600,- Kč** .

V případě, že by rodina měla nárok na příspěvek na bydlení, byl by ve výši:
Normativní náklady (příjem*koeficient 0,3) = 9 330 Kč (12 000*0,3) = **5 730,- Kč** .

Paní Helena v únoru neobdržela ani korunu od svého bývalého manžela na výživu svých dětí. V tomto případě nepomohla ani stanovená exekuce na plat, a tak dlužné výživné stále roste.

5 Shrnutí výsledk zkoumání

Z výsledk provedeného zkoumání vyplývá, že stát má dostatečné prostředky k sankcionování provinilců, kteří se vyhýbají plnění vyživovací povinnosti. Třetina trestů v zásadě kopíruje zkušenosti získané v zahraničí. Od exekucí není očekáváno, že se pojetí vyživovaných alternativních trestů ať po samotné uvěznění.

Tresty se stupují, k nepodmíněnému trestu odnětí svobody soudy postupují u prvotních pouze výjimečně. Jiná situace je u chronických neplátců a u těch, kteří se kromě neplacení výživného dopustili další trestné činnosti. Jistou slabinou při ukládání trestů je doposud pomalu do praxe zaváděný trest domácího vězení. Nedostatečný je vada například též dohled nad výkonem ve veřejných pracích. Proto je vysoké procento těch, kteří se do výkonu trestu dostali z důvodu, že neodpracovali stanovený počet hodin nebo se tomuto trestu dlouhodobě vyhýbali. Kvalitní není ani nabídka prací pro obce. Vada například se jí odsouzení vyhýbají, protože se určeným druhem práce cítí poníženi.

I v naší zemi má dluh způsobený neplacením výživného před dalšími pohledávkami, proto pokud stát dokáže zajistit vhodné pracovní příležitosti pro tento druh delikventů, je dobrým předpokladem, aby se vydělané finanční prostředky včas dostaly k těm, kteří je nezbytně potřebují.

V oblasti zaměstnanosti není obecně dobrá situace. Nezaměstnaných, kteří chtějí pracovat, každým rokem přibývá. Skutečnost, že ani ve veřejných službách není stát schopen zajistit dostatečný počet pracovních příležitostí, je tristní.

Naše republika má vytvořen dostatečný počet sociálních dávek určených pro ty, kteří se do platební neschopnosti dostali ne vlastní vinou. Je však vada například tyto dávky nedostatečně nízké a stále více osob odkázaných na výživné se ocitne v ekonomicky neúspěšné situaci, není nutné podrobněji rozebírat.

6 Závěr

Dopady neplacení výživného na životní úroveň dětí jsou značné. Neplní-li jeden z rodičů výživovací povinnost, dítě tím může být velmi negativně ovlivněno, obzvláště pochází-li ze sociálně slabší rodiny. Každé dítě má své potřeby, touhy a sny, které by jim měly být splněny. Bohužel ne každým z rodičů si to může z finančních důvodů dovolit. Existují rodiče, pro které je placení výživného jen zbytečným výdajem, a tak ho jednoduše neplatí. V případě, že druhý rodič je dostatečně vzdělaný, nezpůsobí to potíže, které by ovlivnily každodenní život dítěte. Ale jsou případy, kdy se rodič bez výživného na dítě prostě neobejde. Neplatí i jsou ti, kteří výživné z principu hradit odmítají, ale patří sem i ti, kteří na to jednoduše nemají z různých důvodů peníze. Jsou nezaměstnaní, nemocní nebo jsou v invalidním důchodu, a tak si vydělávat nemohou. Některé rodiče neplacením výživného dávají najevo nenávist k bývalému protějšku a jistým způsobem se mu touto cestou mstí. Smutným faktem je, že si často neuvědomují, že takovou pomstou potrestají především samotné dítě. Kolektiv dítěte umí být svým způsobem velmi zlý a kritický. Objeví-li se ve společnosti dítě jedinec, který je odlišný od ostatních, například nemá značkové oblečení jako ostatní nebo nejnovější videohru, umí jí mu to dát nehezky najevo nebo ho absolutně ignorují. Takové dítě se pak může cítit méně cenné, jiné, okliví. Následkem mohou být i psychické problémy, které mohou ovlivnit jeho celý život.

Nemalé jsou rovněž náklady vynášené ze státního rozpočtu na následné vymáhání výživného. V České republice jsou zavedeny různé sociální dávky, které se snaží rodinám pomoci ve špatné finanční situaci. Ty však samotné nezabrání zmíněným neblahým dopadům na potomky neplatí.

Trest pro ty, kteří výživné úmyslně neplatí, je nízký. Trest obecně prospěšných prací je nejastřejším trestem této situace. Tento trest nezatahuje státní rozpočet a naopak napomáhá obcím, kde je dotyčný povinen práci vykonat. Práce mají často pouze pomocný charakter, nebo pro kvalifikovanější práci by byly nerentabilní náklady na zakolení pachatele vzhledem k délce jeho uloženého trestu. Tresty, v nichž v některých případech úspěšně odrazuje od recidivy, protože viník se bojí ostudy a společenské znemožnění ve výkonu práce, kterou provádí v místě bydliště svých známých. Mnohem astěji ale odsouzený raději volí náhradní trest odnětí svobody, který v podmínkách nápravné práce zpravidla představuje v poklidu strávený čas se slušným ubytováním a stravou, bez plnění

významných povinností. Odsouzený často stále nepracuje a partnerka je dále odkázána na sociální pomoc. Vzhledem k tomu, že pachatel může být odsouzen k maximálnímu trestu 300 hodin obecně prospěšných prací, znamená to, že za měsíci může strávit nejdéle 300 dní, nebo 1 hodina nevykonaného trestu se počítá za jeden den odnětí svobody, což je pro něho přijatelné.

Vhodný je též institut domácího vězení, který se ale teprve rozbíhá. Krátce před dokončením této práce byl aktuální počet 426 osob odsouzených k trestu domácího vězení, z tohoto počtu pak 206 již tento trest nastoupilo. Riziko marnosti tohoto druhu trestu, stejně jako u obecně prospěšných prací je značné, protože dozor úředník nad jeho průběhem je minimální.

Největší dopady na státní rozpočet má zřejmě trest odnětí svobody. Výdaje na jednoho vězně se pohybují něco málo pod hranicí jednoho tisíce korun za den. Vězná osoba sice má povinnost pracovat, ale vzhledem k nedostatku pracovních míst práci nevykonává a dále finančně výživné nehradí. Dlužné výživné tak stále roste.

Nejefektivnějším řešením, jak se vypořádat s neplacením výživného, by mohl být trest domácího vězení, který by byl monitorován pomocí speciálních náramků. Dotyčný by byl pod neustálým dohledem, mohl by docházet do zaměstnání a z příjmů tak platit dluhy i výživné. Bohužel tento nápad ještě nebyl zaveden do běžné praxe. Snad tomu nebude dlouho trvat a uskuteční se tak, jelikož náklady na tento druh trestu jsou o polovinu nižší, než náklady trestu odnětí svobody. V neposlední řadě by došlo i ke snížení početnosti vězňů v znic. Toto společensky závažné téma by si bez pochyby zasloužilo více pozornosti nežli mu je věnováno v této práci. Problém rozvodovosti a neplnění závazků vůči vyživovaným osobám může být v budoucnu i tímto problémem, který si naše společnost je ochotna připustit.

7 Seznam použitých zdrojů

HOLUB, Milan a Hana NOVÁ. *Zákon o rodině : a přílohy související*. Praha: Linde, 1998. ISBN 80-7201-093-X.

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-87212-22-6.

MADAR, Zdeněk a kol. *Slovník českého práva*. Praha: Bohumily Hoňkové a Jana Tuláková, 1995. ISBN 80-85647-62-1.

MAREŠKOVÁ, Lenka. *Milosti: Ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1537-2.

NOVÁ, Hana a Olga Tříšková. *Vyřizovací povinnost: Praktická příručka s judikaturou a vzory*. Praha: Linde, 1995. ISBN 80-85647-84-2.

PLECITÝ, Vladimír a Josef SALA. *Základy rodinného práva*. Praha: Eurounion, s.r.o., 2001. ISBN 80-7317-002-7.

Sborníky

ROZUM, Jan, Petr KOTULAN a Jan TOMÁŠEK. *Účinnost dohledu u osob podmíněně propuštěných*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. ISBN 978-80-7338-073-1.

ROZUM, Jan, Petr KOTULAN, Marina LUPTÁKOVÁ, Miroslav SCHEINOST a Jan TOMÁŠEK. *Uplatnění mediace v systému trestní justice I*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009. ISBN 978-80-7338-090-8

ZYL SMIT, Dirk van. *P íru ka základních princip a slibné praxe v oblasti alternativních opat ení k uv zn ní*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. ISBN 978-80-7338-093-2.

Periodikum

Právo a rodina. Praha: Linde, 2008, ro . 10, 12/2008. ISSN 1212-866X.

Právo a rodina. Praha: Linde, 2009, ro . 11, 10/2009. ISSN 1212-866X.

Právo a rodina. Praha: Linde, 2010, ro . 12, 5/2010. ISSN 1212-866X.

Internetové zdroje

Alimenty a výživné v R: vyřivovací povinnost - legislativa, souvislosti, odpov di [online].

© NetSide, 2009 - 2011 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.vyzivne.cz>

eský statistický ú ad. *Rozvodovost* [online]. © eský statistický ú ad, 2012 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>

DOSTÁL, Dalibor a Zina PLCHOVÁ. Domáci v zení: U-et ené miliony v nedohlednu. In: *PROFIT* [online]. © 2012 EMPRESA MEDIA, a.s. [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://profit.tyden.cz/clanek/domaci-vezeni-usetrene-miliony-v-nedohlednu/>

V ze ská slufba eské republiky. *Statisticke rocenky* [online]. © 2012 V ze ská slufba eské republiky [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/statistiky-a-udaje-103/statisticke-rocenky-1218/>

Výčet použitých právních předpisů :

- 23/1991 Sb. Ústavní zákon ze dne 9. ledna 1991, kterým se uvazuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon Federálního shromáždění české a Slovenské Federativní Republiky
- 2/1993 Sb. Usnesení předsednictva české národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku české republiky
- 104/1991 Sb. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí, Úmluva o právech dítěte
- 132/1976 Sb. Vyhlášení ministra zahraničních věcí o Úmluvě o uznávání a výkonu rozhodnutí o vyživovací povinnosti
- 47/2001 Sb. m. s. Sdělení ministra zahraničních věcí o přistoupení české republiky k Evropské úmluvě o právním postavení dětí narozených mimo manželství
- 54/2001 Sb. m. s. Sdělení ministra zahraničních věcí o přijetí Evropské úmluvy o výkonu práv dětí
- 141/2001 Sb. m. s. Sdělení ministra zahraničních věcí o přijetí Úmluvy o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí
- 91/2005 Sb. m. s. Sdělení ministra zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o styku s dětmi
- 97/1963 Sb. Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním
- 169/1999 Sb. Zákon ze dne 30. června 1999 o výkonu trestu odnětí svobody a o změnách některých souvisejících zákonů
- 94/1963 Sb. Zákon ze dne 4. prosince 1963 o rodině
- 111/2006 Sb. Zákon ze dne 14. března 2006 o pomoci v hmotné nouzi
- 257/2000 Sb. Zákon ze dne 14. července 2000 o Probační a mediační službě
- 359/1999 Sb. Zákon ze dne 9. prosince o sociálně-právní ochraně dětí
- 117/1995 Sb. Zákon ze dne 26. května 1995 o státní sociální pomoci
- 40/2009 Sb. Zákon ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník

- 141/1961 Sb. Zákon ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním (trestní řád)
- 40/1964 Sb. Občanský zákoník ze dne 26. února 1964
- 110/2006 Sb. Zákon ze dne 14. března 2006 o životním a existenčním minimu
- 117/1995 Sb. Zákon ze dne 26. května 1995 o státní sociální pomoci
- 120/2001 Sb. Zákon ze dne 28. února 2001 o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změnách zákonů
- 108/2006 Sb. Zákon ze dne 14. března 2006 o sociálních službách
- 345/1999 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ze dne 21. prosince 1999, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody
- 14/1974 Sb. Vyhláška ministra zahraničních věcí ze dne 10. prosince 1974 o Úmluvě o uznání a vykonatelnosti rozhodnutí o vyživovací povinnosti k dětem
- 33/1959 Sb. Vyhláška ministra zahraničních věcí ze dne 5. května 1959 o Úmluvě o vymáhání výživného v cizině
- 10/2000 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ze dne 20. ledna 2000 o srážkách z odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměn těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradách dalších nákladů
- 365/1999 Sb. Nařízení vlády ze dne 22. prosince 1999 o výši a podmínkách odměňování odsouzených osob zaměstnaných do zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody

8 Přílohy

Příloha . 1:

Otázky:

- 1) Jak dlouho jste byli se svým manželem svoji?
- 2) Kolik máte dětí?
- 3) Jak jsou staré vaše děti?
- 4) Kde žijete?
- 5) Z jakého důvodu jste se rozvedli?
- 6) Jaké bylo otci dítěti stanoveno výživné?
- 7) Jaké máte měsíční příjmy a výdaje?
- 8) Jste spokojená s výší výživného, vystačí vám?
- 9) Je vám výživné placeno včas a v celkové výši?
- 10) Pokud jste výživné neobdržela ve lhůtách, jak jste dále postupovala?
- 11) Jak moc vás ovlivní, když výživné neobdržíte?
- 12) Jak rozvod ovlivnil vaši finanční situaci?